

Assistenten

Tidskrift om personlig assistans i Borås Stad
Årgång 8 • Nummer 3 • 2014

- **Nya områdeschefen presenteras**
- **Brukarrådet gör studiebesök**
- **Sommarvikarie intervjuas**

Innehållsförteckning

Redaktionellt	sid 5
Brukare på besök hos färdtjänst	sid 6
Porträtt av en sommarvikarie	sid 8
Intervju med Sebastian Nydén	sid 10
En titt på yrkeskompassen	sid 12
Ett gott liv varje dag	sid 13
Om att vara arbetsplatsombud	sid 14
En rapport och en utredning	sid 15
Dags att avveckla ordet "brukare"	sid 17
Kontaktuppgifter med mera	sid 22
Visste du...	sid 24

Tryckning, oktober 2014

På omslagsbilden: De fyra delprojektledarna Annica Olausson, Lena Hedberg,

Ingegerd Eriksson och Pelle Pellby i projektet Ett gott liv var dag. Läs mer på sidan 13!

FOTO ANNIKA KLEMMING

● **Kontakta redaktionen!**

Vi är intresserade av att komma i kontakt med personliga assistenter som tycker om att skriva. I tidskriften kan ni publicera insändare, reflektioner, noveller, dikter, notiser, artiklar... - helt anonymt om ni känner för det.

Bara redaktionen vet vilka ni är.

Vi tar också tacksamt emot tips om ämnen som bör behandlas. Enda kravet är att de ska ha med personlig assistans att göra.

0707-29 62 33

Assistenten@boras.se

• Redaktionellt

För två år sedan hade nästan 700 barn och unga i Sverige personlig assistans. Cirka 70 procent av dem hade till största delen vårdnadshavare eller andra anhöriga som assistenter. Hur påverkar nära familjeband av det slaget “möjligheter till utveckling, självständighet och delaktighet”?

Så lyder undertiteln till rapporten “Barn med personlig assistans”, vilken Socialstyrelsen publicerade i början av året. Lena Hedberg refererar innehållet i denna högtintressanta skrift. Hon tar sig också an den så kallade “Assistansersättningsutredningen”, ett betänkande där en översyn av ersättningsystemet görs.

Områdeschefen “live”

Vi är mycket tacksamma för det arbete Lena Hedberg lägger ner på att hålla koll på vad som händer på det nationella planet, när det gäller utredningar, lagstiftning och liknande. Vyer av det slaget utgör ett bra komplement till vad som händer i vardagen, bland brukarna i Borås Stad.

Ordet “brukare” förresten: hur hanterar vi det i fortsättningen? Enligt det beslut som Kommunstyrelsen fattade den 17 mars i år ska termen i alla fall inte användas “då man avser en särskild grupp eller enstaka individer”. En text om detta beslut avslutar detta nummer av tidskriften.

Om det får konsekvenser för vad till exempel Brukarrådet ska heta i framtiden är en öppen fråga. Borde det istället heta Assistansanvändarrådet? Hör gärna av er med förslag på lämpliga synonymer till ordet “brukare”. Det råder stundtals stor osäkerhet kring terminologin.

Hursomhelst: för en tid sedan gjorde just Brukarrådet ett studiebesök för att se hur färdtjänsten fungerar. Caroline Johansson rapporterar från detta möte och gör också en intervju med Jennie Eriksson, en vikarie med positiva erfarenheter från personlig assistans.

Även Sebastian Nydén porträtteras, detta med anledning av att han tillträdde en tjänst som områdeschef för några månader sedan. Mycket talar för att alla personliga assistenter kommer att få se honom “live”. Hans ambition är nämligen att presentera sig och göra kortare besök vid APT-möten framöver.

Arbetsplatsombud krävs

Säkert kommer det att bli mycket tal om arbetsplatsombud på dessa träffar. Det råder nämligen en skriande brist på sådana. En förutsättning för att någon ska bli intresserad av ett åtagande av det slaget är att man vet vari det består. Vi gör ett försök att informera om detta på sidan 12, med ledning av vad Kommunal har att säga.

Nästa gång redaktionen sammanträder kommer sannolikt två nya personer att ingå. Men det finns plats för än fler i rådet. Tala med din enhetschef om du är intresserad av att delta.

Vi hörs! ■

Peter Grönborg

Peter Grönborg
Redaktör

Brukare på besök hos färdtjänst

De brukare som är med i Brukarrådet har varit på besök på Tekniska förvaltningen i Borås där färdtjänst huserar. De togs emot av Christer Norberg som är avdelningschef för persontransport. Han ansvarar för färdtjänst, riksfärdtjänst och särskoleskjuts.

FOTO CAROLINE JOHANSSON

Medlemmar i Brukarrådet gör ett studiebesök hos Tekniska förvaltningen i Borås, tillsammans med sina assistenter. De är intresserade av hur färdtjänsten fungerar.

— Vi allihop, handläggare, beställningscentral och riksfärdtjänst sitter nära varandra här i byggnaden för att vi ska kunna ha ett bra samarbete, förklarar Christer Norberg medan brukare och de assistenter som var med blev bjudna på kaffe och kanelbulle.

Resandet ökar

Han fortsatte sedan att berätta lite fakta kring färdtjänst och hur de jobbar. Det finns till exempel 4 300 personer som har färdtjänststillstånd i Borås. Resor med färdtjänst har ökat de senaste åren. 2006 gjordes 239 000 resor och förra året gjordes det cirka 302 000 resor med färdtjänst.

— Vi tycker att det är roligt att det ökar för det betyder att människor kommer ut och kan delta mer i samhället, säger Christer Norberg.

Tider då resorna ökar som mest är speciellt på morgonen och på eftermiddagar då många ska till och från arbete eller skola.

Brukarnas frågor

Brukarna hade förbättrats sig med lite frågor och funderingar. Bland annat efterfrågades

tydligare fakturor där det går att se när resan är gjord och det funderades kring hur det kan komma sig att färdtjänst släpper av en kund på olika platser trots att man bokat till samma adress. ►

Det framkom önskemål på att framföra till Sandarna Transporter och till chaufförerna att försöka undvika fartgupp och höga kanter i den mån det går. Finns det en annan väg som inte tar särskilt mycket längre tid, så använd gärna den. Det kan vara påfrestande för kroppen tyckte en brukare och fick medhåll från flera andra.

Arbetar vidare

En annan synpunkt som luftades var om chauffören får lämna bilen igång och med nyckel i när de går ur och hämtar en ny kund medan en annan kund sitter kvar i bilen. En brukare upplevde att det kan kännas lite skrämmande att sitta där ensam när vem som helst kan hoppa in i bilen och köra iväg.

Alla frågor och synpunkter som inte fick några direkta svar ska nu tas med och arbetas vidare med, lovade Christer Norberg innan allesammans begav sig en våning ner för att besöka beställningscentralen och se hur de arbetar.

Uppskattat besök

På beställningscentralen jobbar som högst sju personer samtidigt med att ta emot samtal och de har öppet mellan 6.00 och 23.00 på vardagar och mellan 7.00

Så här kan ett skrivbord på beställningscentralen se ut. Där kan upp till sju personer arbeta samtidigt. I snitt tar de emot 700 samtal på vardagar.

och 23.00 på helger. I snitt tar de emot 700 samtal på vardagar och 400 på en helgdag.

De försöker att bemanna utefter hur många det är som ringer och det är som mest samtal på måndagar och tisdagar. Det var ett uppskattat besök både från brukarnas och beställningscentralens sida då de tyckte att det var roligt att få ett ansikte på de som de talar i telefon med. ■

Caroline Johansson

Vikariat gav ny syn på livet

Jennie Eriksson har vikarierat två somrar som personlig assistent.

För att verksamheten ska gå runt även på sommaren behövs många sommarvikarier. Jennie Eriksson är en av dem. Hon har arbetat två somrar som personlig assistent.

— Det har varit två givande somrar. Den typen av erfarenhet man får som personlig assistent tror jag är svår att uppleva på annat håll, framförallt har jag blivit mer ödmjuk, men jag har också blivit mer harmonisk känner jag. Det krävs mycket för att jag ska tappa lugnet idag, säger Jennie.

Kom tillbaka

Anledningen till att hon sökte sommarjobb som personlig assistent var att hennes mamma rekommenderade henne. Hon hade sett reklam om sommarvikariat och tyckte Jennie skulle passa

som personlig assistent.

— Jag har alltid vetat att jag vill jobba med människor och såg detta som ett bra tillfälle.

Hon hade ingen tidigare erfarenhet av yrket men under sommarlovet innan hon började gymnasiet jobbade hon fyra veckor på ett gruppboende, också då via Borås stad.

— Mina arbetsuppgifter var då väldigt begränsade i och med att jag bara var 16 år, men jag minns att jag trivdes och erbjöds att komma tillbaka sommaren därpå.

Dålig kännedom

Annars måste jag säga att min erfarenhet såväl som kännedom om yrket inte var särskild god innan jag började som personlig assistent, berättar Jennie. Trots att kännedomen om funktionsnedsättning troligtvis aldrig har varit bättre än idag, tror jag faktiskt att den är relativt dålig i allmänhet.

I övrigt har Jennie sedan hon tog studenten i princip mest studerat. Men hon har jobbat mycket under helger och lov för att inte behöva ta studielån.

— Jag har mestadels jobbat inom handelsbranschen, vilken skiljer sig mycket från yrket som personlig assistent. Som butiksbiträde blir man ofta förknippad med ett anställningsnummer medan man som personlig assistent faktiskt har ett namn. ►

Hjälpsamma kollegor

Jennie berättar att jobbet som personlig assistent har varit trivsamt på många sätt och att hon inför sin första sommar hade vissa förväntningar, en del som visade sig stämma men också en del som inte alls stämde.

— Jag förväntade mig till exempel att arbetet skulle vara mer krävande fysiskt och mindre stillasittande. Dock hade jag inte förväntat mig att arbetet kunde vara så påfrestande känslomässigt.

Hon tycker att det bästa med arbetet är känslan av att gå till jobbet och veta att hon faktiskt kommer att göra något meningsfullt med dagen.

— Sedan alla människor man aldrig hade träffat, eller situationer man man aldrig hade hamnat i om det inte vore för jobbet. Social förmåga tror jag är en stor fördel i arbetet som personlig assistent just för att man aldrig vet vilka människor eller situation man kan tänkas stöta på.

Det sämsta med jobbet tycker hon är den maktlöshet hon ibland har känt.

— Det kan till exempel vara situationer där diskriminerande bemötande förekommit, beslut som fattats till brukarens nackdel eller ekonomiska begränsningar, säger Jennie.

Jennie ser egentligen inga nackdelar med att jobba som personlig assistent bara under sommaren eftersom hon varit hos en och samma brukare, men hon tror att den som är hos olika brukare varje sommar kanske har en annorlunda syn på saken.

— Fördelen med att jobba under sommaren är möjligheten att följa med på aktiviteter som kanske inte erbjuds i samma utsträckning under resten av året, säger hon.

Jennie känner definitivt att hon fått tillräckligt med stöd och kunskap av chef och kollegor för att kunna utföra jobbet.

— Mina kollegor har varit fantastiskt hjälpsamma och jag har verkligen känt mig som en del av gruppen. Jag blev också erbjuden generöst med bredvidgång tills jag kände mig trygg i arbetet.

Ny syn på livet

Nu efter sommaren har Jennie precis påbörjat juristprogrammet vid Uppsala Universitet men hon kan absolut tänka sig att vikariera som personlig assistent igen och hon rekommenderar verkligen alla att prova på yrket.

— Det låter klyschigt, men det ger en ny syn på livet. Och i framtiden kommer jag framförallt ta med mig förståelse och medkänsla för människor som befinner sig i andra situationer än jag själv. ■

Caroline Johansson

Fakta / Jennie Eriksson

Ålder: 22

Bor: Uppsala

Gör: Studerar till jurist vid Uppsala Universitet

Intressen: Träna och umgås med vänner

Organisationens nya ansikte

I mitten av augusti blev Sebastian Nydén områdeschef inom funktionshinderverksamheten. Han har ansvaret för "insats", det vill säga utförandedelen där personlig assistans ingår.

— Redan när jag gick min utbildning hade jag som mål att arbeta med funktionshindrade.

Han studerade på Göteborgs universitet och har en fil kand från sociala omsorgsprogrammet.

— Det motsvarar dagens socionomutbildning. Min inriktning var ledarskap och omfattade både funktionshinderverksamhet och äldreomsorg, säger Sebastian Nydén och blickar ut över Stadsparken. Hans tjänsterum finns på fjärde våningen i Saturnushuset.

Skiftande uppgifter

Efter sin examen i slutet av 90-talet ringde han runt till stadsdelsnämnderna i Göteborg. Därigenom blev han erbjuden ett arbete inom äldreomsorgen, en sektor där han i princip varit verksam sedan dess.

— Jag arbetade som enhetschef i Kortedala i sex år. Mina uppgifter skiftade ganska mycket. Under en period var jag chef för LSS-handläggarna. Jag hade jag ansvaret för hemtjänsten. Sedan var jag ansvarig för boendeenheter, med mera.

Ett stort område

Efter dessa brokiga erfarenheter sökte han sig 2005 till Härryda, där han blev chef för handläggare. På senare år har han varit biträdande områdeschef inom äldreomsorgen i Borås, i Stadsdel väster.

I sin nya tjänst som områdeschef har han inte bara ansvaret för personliga assistans, utan även för boendestödet, samt för avlösare, ledsagare och kontaktpersoner.

— Jag gissar att det rör sig om uppemot 500 anställda inom området, däribland 11 enhetschefer. ►

Sebastian Nydén, ny områdeschef inom funktionshinderverksamheten.

FOTO PETER GRÖNBORG

Idag har alltså Sebastian Nydén den yrkesroll han önskade sig under sin utbildning. Men under uppväxten i Svenljunga var han inte lika målinriktad.

— Efter gymnasiet visste jag inte vad jag ville göra. Jag jobbade på Handelsbanken, arbetade också i Österrike, med mera. Det enda jag var säker på var att jag i mitt yrke ville ha en nära relation till människor. När det blev klart att jag kommit in på omsorgsprogrammet var jag övertygad om att jag ville arbeta med funktionshindrade.

Oklarheten lockar

Går det att reda ut vari detta intresse bottenar? Ett engagemang av det slaget kan ibland bero på erfarenheter från familj och släktingar?

— Så har det inte varit för mig. Men när jag gick på lågstadiet var vår klass granne med en särskoleklass. Eleverna där var kanske inte integrerade i dagens mening; vi åt ändå lunch tillsammans. Samvaron med dem kändes helt naturlig. I efterhand har jag tänkt att dessa erfarenheter haft stor betydelse för mig.

Sebastian Nydén bor i Kinna sedan tio år. Han är gift med Maria, arbetsförmedlare. De har två pojkar och en flicka: Wilhelm, Malte och Stella. På fritiden lägger pappa mycket tid på fotboll.

— Tidigare var jag engagerad som tränare för två olika lag, båda i IFK Örby. Numera nöjer jag mig med ett. Föreningen har en mycket stor damsektion. Tillsammans med två andra tränare har jag ansvaret för flickor födda 2005.

Till hans övriga intressen hör i högsta grad musik. Numera är han dock mer en lyssnare än en utövare.

— Jag har ett förflutet som trubadur. För

tio-tolv år sedan var jag med i ett rockband. Jag sjöng och skrev låtar. Flera av dem finns förresten registrerade hos Stim, men det genererar inte några pengar längre... Den karriären, om vi ska kalla det så, känns ganska avlägsen idag, skrattar Sebastian Nydén.

Hur är hans känslor inför det nya jobbet?

— Det känns spännande! Ska jag vara ärlig så beror det framförallt på att jag inte kan detta så bra. Det var dags för nya utmaningar. Oklarheten lockar väldigt mycket.

Bra arbetsgivare

En del av fascinationen för området grundar sig på att LSS-lagstiftningen är väldigt speciell.

— I den finns ett annat krav på delaktighet från brukarna, jämfört med socialtjänstlagen. Även arbetsrätten är annorlunda. Det blir ju andra förutsättningar, då vi måste ta stor hänsyn till de åsikter brukarna har om sin personal.

Sebastian Nydén känner sig nöjd med de anställningsvillkor som personliga assistenter har inom Borås Stad. Sedan 2005, då centraliseringen av verksamheten skedde, lär inte någon Hök-anställd ha blivit av med jobbet. Inte då brukaren gått bort eller då anställningen upphört av andra skäl.

— Det är en förmån samtidigt som man inte har ovillkorlig rätt att välja. Det handlar om ett ömsesidigt ansvar. Det är en bra arbetsgivare som skapat dessa villkor.

Sebastian Nydén är född 1974 och har varit chef i femton år.

— Det är skitkul att vara chef, nej förresten: skriv bara att det är "kul", säger han i ett försök att dämpa sin entusiasm. ➤

— Nyckelordet för mig är “verksamhetsförbättring”. Möjligheten att göra en organisation bättre, eller åtminstone att få det hela mer tydligt. Att göra rätt saker utifrån ett utvecklingsperspektiv.

Besöker APT-möten

Ett problem är hur sådana värdebaserade och delvis abstrakta ambitioner kan göras synliga?

— Det är förstås svårt. Sådant går ju oftast inte att mäta och väga. Därför kan jag ibland känna en stor tillfredsställelse i att göra praktiska saker. Om jag snickrar och exempelvis spikar fast några lister i en vägg, jaha, då kan alla se vad jag utträttat. Lika tydligt blir aldrig det arbete som en chef gör.

Skulle inte Sebastian Nydéns arbetsinsatser bli omedelbart synliga, så lär i alla fall hans

ansikte bli det.

— Ambitionen är att göra besök vid samtliga APT-möten, ett kort besök på tre minuter eller så. Jag vill att så många som möjligt ska känna igen mig.

Ett klurigt leende

I nuläget kan han ju inte veta om han måste fatta populära eller impopulära beslut. Hur det än kommer att bli ser han det som angeläget att ge organisationen ett ansikte.

Innebär det också att han kommer att plocka fram gitarren och kanske sjunga en sång för personalen, vid en julfest eller liknande?

— Det får vi se, säger han med ett klurigt och svårtytt leende. ■

Peter Grönborg

En ljus men tuff situation

Låt oss ta en titt på yrkeskompassen. Hur kommer framtiden att se ut för personliga assistenter?

Enligt den prognos som arbetsförmedlingen publicerade i somras så blir det hård konkurrens om jobben framöver. Det kommer i och för sig att finnas många jobb att söka, men antalet personer som söker arbete inom yrket ökar stadigt.

Det gör att situationen på arbetsmarknaden blir tuff. Och enligt arbetsförmedlingens bedömning kommer läget att vara likartat över hela landet, även om regionala skillnader kan märkas.

De som har en utbildning med inriktning mot omsorgsområdet har lättare att konkurrera om jobben, särskilt den som har specialkunskaper kring olika funktionsnedsättningar. Även körkort kan det vara viktigt att ha, då man arbetar i brukarens hem. Det kan ibland vara svårt att nå den bostad med lokaltrafik.

Personer med tidigare erfarenhet av att arbeta som personlig assistent, eller med vana från annat arbete inom vården, brukar ha lättare att få jobb. Arbetsförmedlingens bedömning sträcker sig cirka ett år framåt. Någon långsiktig bedömning har ännu inte gjorts. ■

Ett gott liv var dag

I denna text presenterar Lena Hedberg ett nytt vård- och omsorgsprojekt. Det går under namnet Ett gott liv var dag och hon är projektledare. Hon vill ha hjälp med synpunkter från både assistansanvändare och medarbetare.

Borås Stad satsar under ett års tid på ett vård- och omsorgsprojekt. Projektet ska leda till en mängd förslag om hur Borås Stad ska kunna erbjuda högsta möjliga kvalitet inom äldreomsorg, funktionshinderverksamhet och socialpsykiatri.

Eftersom området är stort delas arbetet i flera delprojekt.

- *Kvalitet för brukaren inom funktionshinderverksamhet*
- *Kvalitet för brukaren inom äldreomsorg*
- *Chefens uppdrag – hur ger vi förutsättningar för chefskapet?*
- *Hälsosam organisation – hur skapar vi goda arbetsplatser och är en god arbetsgivare?*
- *Styrning och ledning – hur säkerar vi att vi med tilldelade resurser gör rätt saker på rätt sätt och på rätt plats?*

Skicka ett mejl

Jag har fått möjligheten att leda delprojektet Kvalitet för brukaren inom funktionshinderverksamhet. Till min hjälp har jag en arbetsgrupp bestående av verksamhetsutvecklare Catrin Karlsson, pedagog Amanda

Johansson, handläggare Johan Andersson och enhetschef Margareta Grönback från Sociala omsorgsförvaltningen, enhetschef Berit Ringkvist från Arbetslivsförvaltningen samt fritidsutvecklare Martin Hedberg från Fritids- och folkhälsoförvaltningen.

För delprojekten finns prioriterade områden men dessa är övergripande. Därför har vi som arbetar i delprojektet vänt oss till föreningar och olika brukargrupper för att få hjälp att lyfta fram vad som är viktigt att arbeta med. Det finns en intervjumall som kan användas vid samtal med brukare.

Vill du som har assistans eller är assistent komma i kontakt med just vårt delprojekt, mejla till lena.hedberg@boras.se så hör vi av oss.

Kolla Intranätet

De prioriterade områdena för vårt delprojekt är Bemötande, Trygghet och säkerhet, Delaktighet och inflytande, Meningsfull vardag, Tillgänglighet samt Jämlikt och likvärdigt. Utgångspunkten för arbetsgruppen är att försöka få de prioriterade områdena belysta i alla delar av vardagen: boende, arbete, sysselsättning och fritid.

För att fånga upp synpunkter från medarbetare och chefer anordnas dialogmöten under oktober tillsammans med de andra delprojekten.

Vill ni veta mer om projektet läggs information löpande ut på Intranätet. ■

*Lena Hedberg
projektledare*

Nya arbetsplatsombud välkomnas

Det behövs fler arbetsplatsombud inom personlig assistans. Både facket och arbetsgivaren är angelägna om att intresset för uppgiften ökar. Men vad är egentligen ett arbetsplatsombud?

Till att börja med är ombudet en viktig länk mellan medlemmarna i fackföreningen. Ombudet är fackets ansikte, ögon, öron och röst på arbetsplatsen. Tanken är att medlemmarna ska kunna vända sig till arbetsplatsombudet för att tala om fackliga frågor eller problem.

Personligt stöd

Ombudet är också en viktig kontakt för arbetsgivaren, för att till exempel diskutera situationen och verksamheten på arbetsplatsen.

Ingen förväntar sig att den som är ny i ett fackligt uppdrag genast ska kunna svara på frågor om avtal, arbetsmiljö, löner och lagar. Därför erbjuder fackföreningen introduktion och grundutbildning till nyblivna arbetsplatsombud. Därmed ges de möjlighet att gradvis växa in i sin nya roll. De får personligt stöd från sektionen, som brukar ordna träffar för alla arbetsplatsombud.

Det är medlemmarna på arbetsplatsen som föreslår vem de vill ha som arbetsplatsombud. Sedan utser sektionen formellt ombudet. Om det inte finns något ombud på arbetsplatsen går det bra att anmäla sitt intresse för uppgiften. Man börjar med att berätta om detta för sina arbetskamrater. Nästa steg blir att kontakta sektionen.

De uppdrag arbetsplatsombud har kan variera. Dessa punkter är dock viktiga och brukar därför förekomma:

- * att se till att information förmedlas mellan arbetsplatsen och sektionen*
- * att presentera sig för nyanställda arbetskamrater och informera om facket*
- * att berätta för nyanställda om medlemsskap i fackföreningen*
- * att arbeta för att medlemmarna på arbetsplatsen ska vara aktiva i facket*
- * att kunna bli utsedd av sektionen att delta i samverkansarbete med arbetsgivaren*
- * att också vara skyddsombud*

Enligt Arbetsmiljölagen ska det finnas ett skyddsombud på alla arbetsplatser med minst fem anställda. Skyddsombudet har en rad rättigheter, till exempel att delta vid planering av frågor som rör arbetsmiljön.

Det är alltid arbetsgivaren som har huvudansvaret för arbetsmiljön på en arbetsplats. Men Arbetsmiljölagen säger att arbetsgivare och arbetstagare ska samverka i arbetsmiljöarbetet.

Individuell prägel

Skyddsombudet är arbetstagarnas representant i det arbetet. På många arbetsplatser finns även ett samverkansavtal som tydligt preciserar medarbetarnas inflytande på jobbet och i verksamheten.

Hur ett arbetsplatsombud utför sina uppgifter är högst individuellt. Personliga erfarenheter och kunskaper sätter sin prägel på arbetet. Avgörande är ofta ambitionsnivån, samt hur mycket tid man väljer att lägga på uppgifterna. ■

KÄLLA: www.kommunal.se

En rapport och en utredning

Nedan följer två referat av viktiga dokument om personlig assistans. Först sammanfattas en rapport om barn med personlig assistans. Därefter följer en summering av en statlig utredning om förändrad assistansersättning.

Båda har blivit omdiskuterade och det är i skrivande stund oklart vad som händer med utredningarnas förslag.

“Barn med personlig assistans – Möjligheter till utveckling, självständighet och delaktighet” heter den rapport av utredare Marie Frisk och Sara Lundgren som Socialstyrelsen publicerade i början av 2014.

Ekonomiska intressen

Socialstyrelsen fick under 2013 regeringens uppdrag att bedöma hur barns möjligheter till självständighet, delaktighet och utveckling påverkas av att de får ekonomisk ersättning för personlig assistans.

Uppdraget grundade sig på enstaka men allvarliga missförhållande som upptäcktes i samband med utredningen ”Åtgärder mot fusk och felaktigheter med assistansersättning”. Missförhållandena handlade om att vårdnadshavare satt sina ekonomiska intressen före barnets bästa.

Cirka 70 procent...

För de allra flesta barn och unga med funktionsnedsättning fungerar insatsen personlig assistans bra och den har inneburit en förbättrad livskvalitet. Antalet barn med personlig assistans har ökat och även antalet beviljade timmar per barn har ökat.

Under 2012 var det 695 barn och unga under 18 år som hade personlig assistans enligt LSS och 2 858 som hade assistansersättning från Försäkringskassan med i genomsnitt 98 timmar per månad. Uppskattningsvis är det cirka 70 procent av barnen som till största delen har vårdnadshavare eller andra anhöriga som assistenter. ➤

Cirka 70 procent av de barn med personlig assistans har till största delen vårdnadshavare eller andra anhöriga i sin tjänst.

I rapporten lyfts två problem kring barnassistans. En fråga är hur unga ska kunna bli så självständiga som möjligt och hur deras frigörelseprocess kan underlättas. Det gäller i synnerhet när föräldrar i stor utsträckning är personliga assistenter för sina barn.

Det andra problemområdet handlar om barn som riskerar att fara illa då de har svårt att förmedla hur de egentligen har det. Insynen i barnens förhållande är begränsad och i praktiken sker ingen uppföljning av assistansens kvalitet.

Brukarens inflytande

För att öka möjligheterna till delaktighet, självständighet och utveckling för barn och unga med personlig assistans anser Socialstyrelsen att det är angeläget:

- * *Att barn och ungdomarna med assistans även får andra insatser ex korttidsvistelse för att öka möjligheten till frigörelse och självständighet.*
- * *Att den som svarar för assistansen ska se till att ungdomar med assistans inte bara har anhöriga utan även externa (inte anhöriga) assistenter.*
- * *Att anhöriga som är assistansanordnare inte bör anställa anhöriga eftersom barnet då kan isoleras från samhället och det blir svårt att följa upp kvaliteten.*
- * *Att kommunens och FK:s ansvar för assistansens kvalitet förtydligas.*

Kritik som framförts mot utredningens förslag är att man genom dessa åtgärder skulle begränsa brukarens inflytande över hur och av vem assistansen ska ges.

En annan invändning är att kommunernas kostnader för kompletterande insatser exempelvis korttidsvистер skulle öka.

Så var det dags att referera innehållet i det betänkande som antagit namnet "Assistansersättningsutredningen". Titeln lyder annars "Förändrad assistansersättning – en översyn av ersättningsystemet".

Uppdraget var att se över ersättningen för personlig assistans enligt Socialförsäkringsbalken (SFB) och ta fram förslag på en ändamålsenlig utformning av ersättningen. Det är cirka 16 000 personer i Sverige som har assistansersättning från Försäkringskassan.

Har olika behov

Ersättningen är idag ett schablonbelopp som ska motsvara den genomsnittliga kostnaden per timme för löner och andra kostnader för att utföra personlig assistans. Ersättningen är lika för alla brukare och assistansanordnare.

Fördelen med schablonbelopp är att systemet är enkelt och förutsägbart och ger möjlighet att utforma assistansen utifrån brukarens situation och önskemål. En nackdel med schablonbelopp är att det inte fullt ut tar hänsyn till att brukare har olika behov och att assistans under obekvämt arbetstid medför högre kostnader. ►

Utredare Agneta Rönn lade fram sitt förslag i februari 2014. Enligt förslaget delas ersättningen upp i en grundschablon som föreslås bli något lägre än nuvarande timersättning. Dessutom föreslås en ny tilläggschablon för brukare som har särskilt stora behov av assistans under helger och nätter. Detta innebär en omfördelning av ersättningen till brukare med höga kostnader och ska inte medföra några ökade kostnader för staten.

Man föreslår också ett lagstadgat krav på skriftligt avtal mellan brukaren och assistansanordnaren för att stärka assistansens kvalitet och brukarens inflytande. Enligt förslaget ska grundschablonen också täcka assistenternas sjuklönekostnader vilket skulle innebära att kommunerna

i framtiden inte behöver ersätta privata assistansanordnare för dessa kostnader.

Inget beslut ännu

Många förutser att sänkningen av nuvarande schablonbelopp kommer att innebära sämre assistans för många brukare. Å andra sidan kommer brukare med stora behov att få högre ersättning och större möjlighet att ordna sin assistans på bästa sätt. Förslaget innebär också att villkoren för kommunala och privata assistansanordnare blir mer lika.

Utredningen föreslår att det nya ersättningsystemet ska införas successivt från 2015 men det finns ännu inget beslut. ■

Lena Hedberg

Dags att avveckla ordet “brukare”

Den 17 mars i år beslutade Kommunstyrelsen att ordet “brukare” inte längre ska användas. Beslutet fattades som svar på en motion av Morgan Hjalmarsson (FP).

I motionen föreslogs att Borås Stad skulle sluta använda termen ”brukare” då man avser en särskild grupp eller enstaka individer. Kommunstyrelsen anser att Borås Stad istället ska tillämpa Socialstyrelsens rekommendationer, vilket också flera av remissinstanserna svarat.

Socialstyrelsen rekommenderar ordet “brukare” som samlande begrepp för alla som får individuellt behovsprövade

insatser från socialtjänsten. Däremot är det inte lämpligt att kalla någon för brukare när man avser en särskild grupp eller enstaka individer eftersom det kan uppfattas som ett avståndstagande, menar Socialstyrelsen.

Kommunstyrelsen anser därmed att Borås Stad ska tillämpa Socialstyrelsens rekommendationer. Det är viktigt att förvaltningarna har ett gemensamt synsätt i frågan och att Socialstyrelsens rekommendationer är kända på alla arbetsplatser. Det handlar om bemötande och tillämpningen kan därför behöva diskuteras, exempelvis i samtal om värdegrund eller på arbetsplatsträffar. ■

ASSISTENTEN

Tidskrift om personlig assistans i Borås Stad
ISSN 1653—6983

Redaktör

Peter Grönborg

Telefon

0707-29 62 33

E-post

Assistenten@boras.se

Redaktionskommitté

Daniel Axelsson

Lena Hedberg

Lize Hällzon

Caroline Johansson

Anette Källén

Petri Pitkänen

Marit Scheers Andersson

Fotograf

Sven-Bertil Salomonsson

Grafisk form

Annika Sandahl

Ansvarig utgivare

Lena Hedberg

Adress

Assistenten

Sociala omsorgsförvaltningen

Borås Stad

501 80 Borås

Visste du...

...att det var 90 sökande till de 10 fasta poolpersonaltjänsterna?

...att du kan skicka in texter till oss på Assistenten?

...att det kommer en Viva-baserad dokumentationspärm?

...att Sebastian Nydén är ny områdeschef för personlig assistans?

...att det kommer att utses miljöambassadörer inom förvaltningen?

...att det börjar två nya enhetschefer under hösten?

...att arbete pågår med ett nytt intranät?

BORÅS STAD

ASSISTENTEN

TIDSKRIFT OM PERSONLIG ASSISTANS I BORÅS STAD

ADRESS Sociala omsorgsförvaltningen, Borås Stad, 501 80 Borås

TELEFON 0707-29 62 33 E-POST Assistenten@boras.se